

Тема 8

ЕКОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Викладач – к.е.н., доцент КУПтаЕП Шкода Т.Н.

© Кафедра управління персоналом та економіки праці
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Питання для обговорення

- 1. Сутність, функції та рівні екологічної відповідальності.
- 2. Нормативно-правове регулювання екологічної відповідальності.
- 3. Екологічна відповідальність як суспільна ідея і практика цивілізованих країн.
- 4. Корпоративна екологічна відповідальність.
- 5. Екологічний менеджмент і аудит.
- 6. Екологічна відповідальність громадян.
- 7. Напрями активізації індивідуальної та корпоративної екологічної відповідальності.

Компетенції

Компетенція	Знати	Уміти
Розвивати екологічний напрям соціальної відповідальності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і значення екологічної відповідальності; 2. Функції та рівні екологічної відповідальності; 3. Типи, види, форми екологічної поведінки; 4. Принципи побудови системи екологічного менеджменту відповідно до міжнародних екологічних стандартів; 5. Стандарти екологічного аудиту; 6. Правила екологічно відповідального життя;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ідентифікувати екологічно відповідальну компанію на основі системи критеріїв; 2. Використовувати інструменти індивідуальної екологічної відповідальності для поліпшення екологічної ситуації; 3. Розробляти заходи активізації індивідуальної та корпоративної екологічної відповідальності.

Теоретичне підґрунтя

екологічного напрямку соціальної відповідальності стали концепції:

- «екологічної модернізації» (Дж. Хубер і У. Саймоніс на початку 1980-х рр.);
- «рефлексії ризику» (німецький соціолог У. Бек та американський дослідник Е. Гідденс);
- «нової екологічної парадигми» (Р. Данлоп, У. Каттон та інші вчені наприкінці 1970-х рр.);
- стратегія екологічного маркетингу (К. Хеннісон та К. Кіннеар).

Екологічна відповідальність

- *відповідальність людини, підприємства, держави, інститутів суспільства перед сучасними та наступними поколіннями за збереження довкілля, яка виявляється в раціональному природокористуванні, ощадливому виробництві і споживанні та інших свідомих діях, спрямованих на поліпшення екологічної ситуації.*

Функції екологічної відповідальності

- Стимулювальна;
- Компенсаційна;
- Превентивна.

Рівні вияву екологічної відповідальності

- Індивідуальний – індивідуальна екологічна відповідальність;
- Колективний: екологічна відповідальність бізнесу, екологічна відповідальність держави, міжнародна екологічна відповідальність.

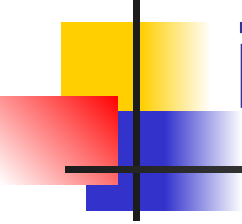
Приклад.

Енергоефективне місто

- За більшістю показників Рейк'явік (Ісландія) посідає перше місце у світі з енергоефективності. Як і вся Ісландія, для забезпечення населення опаленням, електрикою і гарячою водою Рейк'явік покладається на відновлювану гідроелектроенергію і геотермальні електростанції. Місто забезпечує більше ніж 120000 мешканців. Міська громада планує перестати використовувати викопне паливо до 2050 р. Також у середині 2000-х рр. місто почало як громадський транспорт використовувати автобуси на водневому паливі. Єдиний тип «відходів», вироблений такими засобами пересування, — чиста вода.

Приклад. Екологічність інтернет-компаній

- **Грінпіс опублікував свої висновки щодо екологічності найбільших інтернет-компаній в світі. Лідерами названі Apple, Facebook і Google.**

<http://newecolife.com.ua/news/411-grnps-predstaviv-zvt-pro-ekologchnst-nternet-kompany.html>

Екологічність Apple

В останні роки Apple чимало уваги приділяє екологічній безпеці процесу виробництва своїх гаджетів. **В рейтингу компаній від Грінпіс, які в першу чергу за використання поновлюваних джерел енергії, перше місце зайняла компанія Apple. Показник індексу екологічності - 100%.**

Наприклад, сервіс iCloud і сервер iTunes Apple працюють виключно за рахунок чистої енергії - для цього в Північній Кароліні діє ферма сонячних батарей, а в Каліфорнії і Орегоні сервери компанії живляться від вітрогенераторів.

Екологічність Facebook

Для функціонування компанія використовує 50% «зелених» джерел енергії, а також інвестує кошти у ініціативи з відновлюваних джерел для живлення своїх дата-центрів в Північній Кароліні і Айові.

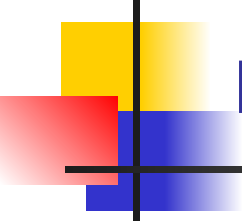

Екологічна політика Нібулон

- Захист атмосферного повітря від забруднення;
- Захист водних ресурсів від забруднення;
- Захист здоров'я людини;
- Скорочення утворення відходів виробництва і забезпечення безпечного поводження з ними.

Початок міжнародного нормативно-правового регулювання

- 1967 р. - Шведське національне агентство з захисту навколишнього середовища (SNAEP);
- 1970 р. - Національне агентство з захисту навколишнього середовища США;
- 1973 р. - Програма захисту навколишнього середовища при Організації Об'єднаних Націй.

Концепція стійкого (збалансованого) розвитку

- ухвалення Міжнародною комісією з питань екології та розвитку (World Commission on Environment and Development) у 1984 р. Суть збалансованого розвитку полягає в тому, що потреби сучасного покоління не мають задовольнятися за рахунок прийдешніх поколінь

Юридична термінологія

- В англomовних джерелах використовують два терміни для означення екологічної відповідальності: «environmental responsibility» та «environmental liability».

Environmental responsibility

- Відображає етико-моральні аспекти екологічної відповідальності. Така відповідальність не має нормативного характеру та не закріплена юридично; у своїй екологічній поведінці індивіди та бізнес керуються етичними нормами та нормами суспільної моралі.

Environmental liability

- Використовують, у разі коли йдеться виключно про юридичну відповідальність. Відповідно до цього підходу екологічна відповідальність — це зобов'язання забруднювача довкілля відшкодувати шкоду, завдану його діяльністю навколишньому природному середовищу (так званий принцип «забруднювач платить»)

Екологічне законодавство України

- Основним нормативно-правовим актом у системі екологічного законодавства є Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Проте норми даного Закону не в змозі врегулювати всі екологічні охоронні відносини. У Земельному, Лісовому, Водному кодексах, Кодексі про надра, Податковому кодексі та інших законах викладено правові приписи, на основі яких регулюються особливості охорони відповідного природного об'єкта.

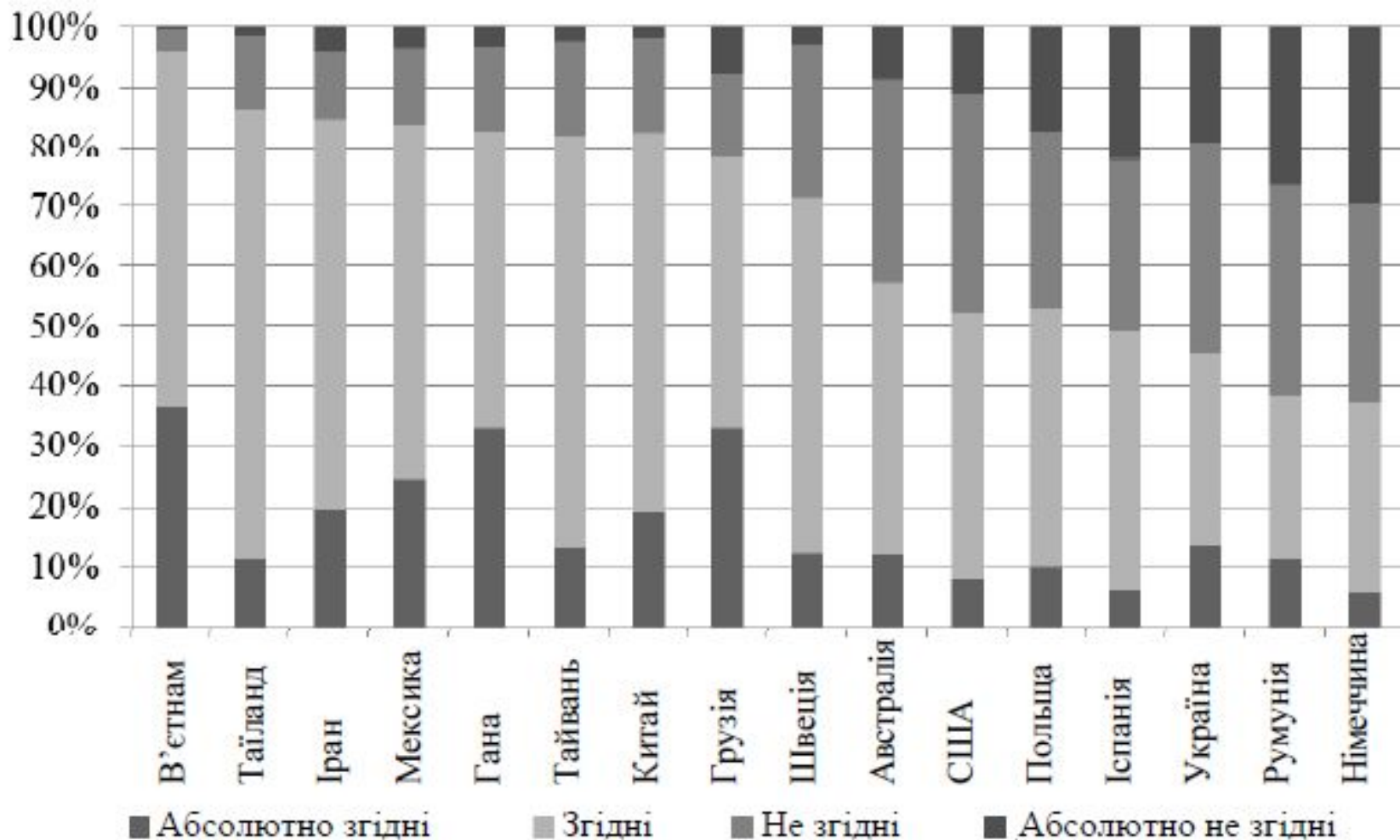

Екологічний податок

- Згідно з Податковим кодексом екологічний податок визначається як загальнодержавний обов'язковий платіж, що справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, скидів у водні об'єкти забруднювальних речовин, розміщення відходів, фактичного обсягу радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками, фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів та з фактичного обсягу радіоактивних відходів.

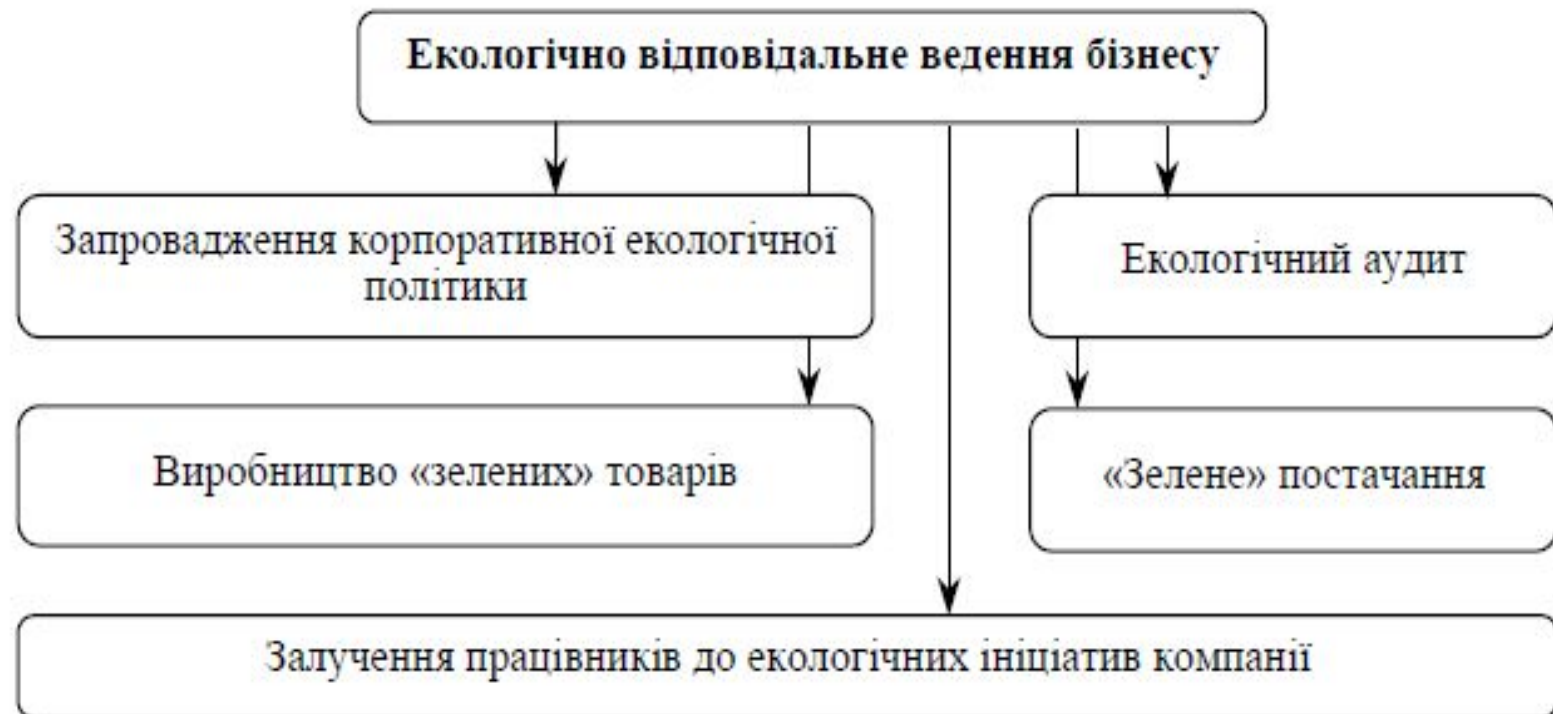
Приклад. Екологічна відповідальність громадян різних країн

Приклад. Екологічна відповідальність українців

Основні елементи екологічно відповідального ведення бізнесу

Приклад. Виробництво «зелених товарів»

- Шведська компанія ІКЕА є одним зі найвідоміших виробників екологічних товарів для дому. 71 % матеріалів, які використовуються для виготовлення продукції компанії, є відновлюваними (дерево, бавовна тощо). Компанія також дбає про свою продукцію на всіх стадіях виробництва — 86 % відходів від магазинів та 90 % відходів центрів продажу компанії підлягають переробці.

Переваги екологічно відповідальної діяльності компанії

- Зменшення негативного впливу на довкілля від діяльності компанії
- Поліпшення екологічних характеристик планети
- Поліпшення здоров'я населення

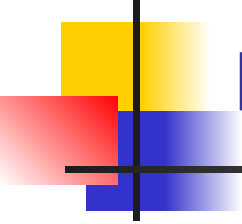
Поліпшення екологічної ситуації

ЕКОЛОГІЧНИЙ ФОКУС ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ

Додаткові переваги від екологічної відповідальності

- Збільшення вартості бренду та формування позитивної репутації
- Збільшення обсягів продажу, можливість виходу на нові ринки
- Доступ до нових джерел капіталу
- Зменшення витрат та зростання продуктивності праці

Критерії визначення екологічно відповідальної компанії

- Додержання екологічних зобов'язань;
- Енергетичний та сировинний менеджмент;
- Ефективне залучення стейкхолдерів.

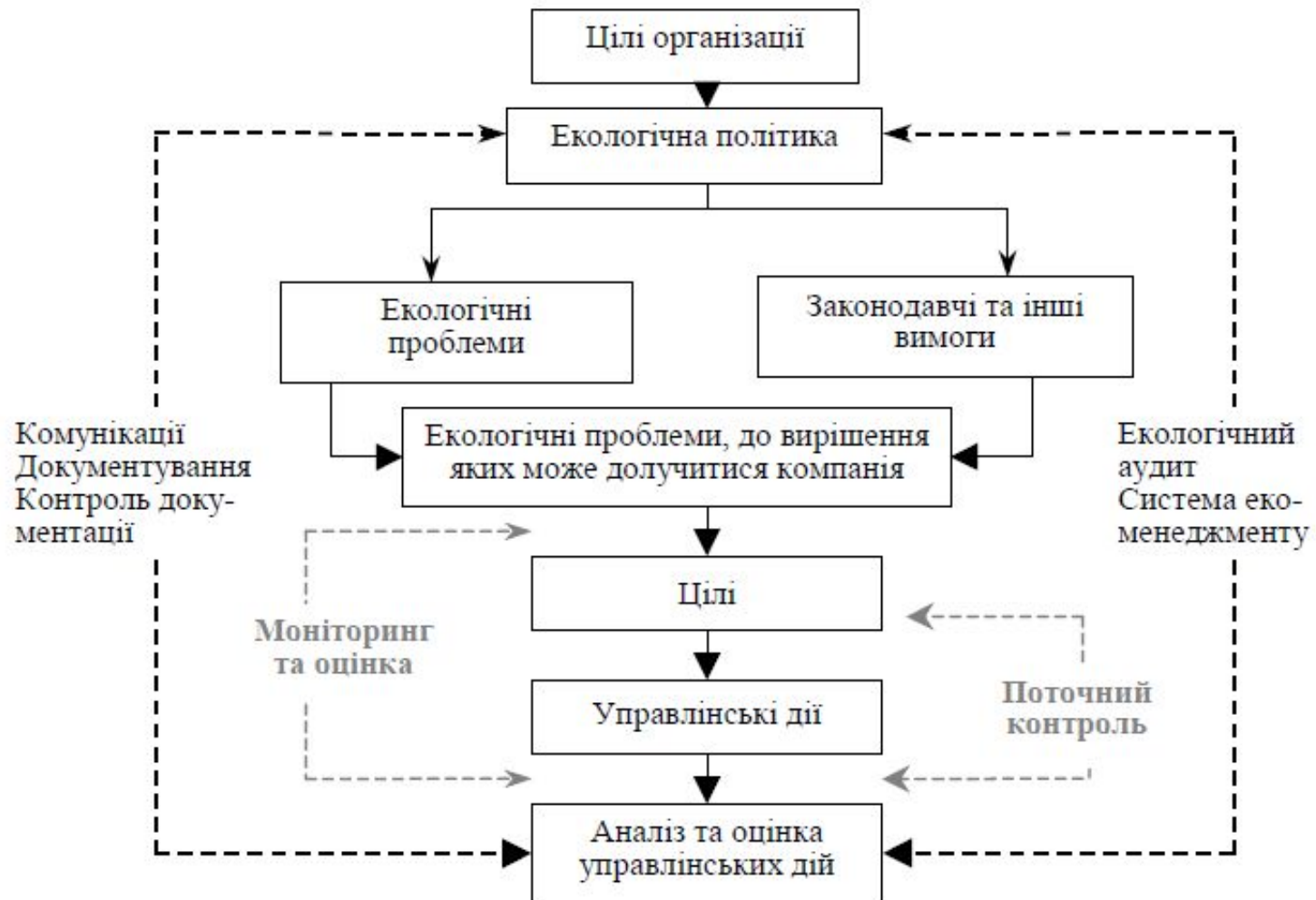

Типи екологічного аудиту

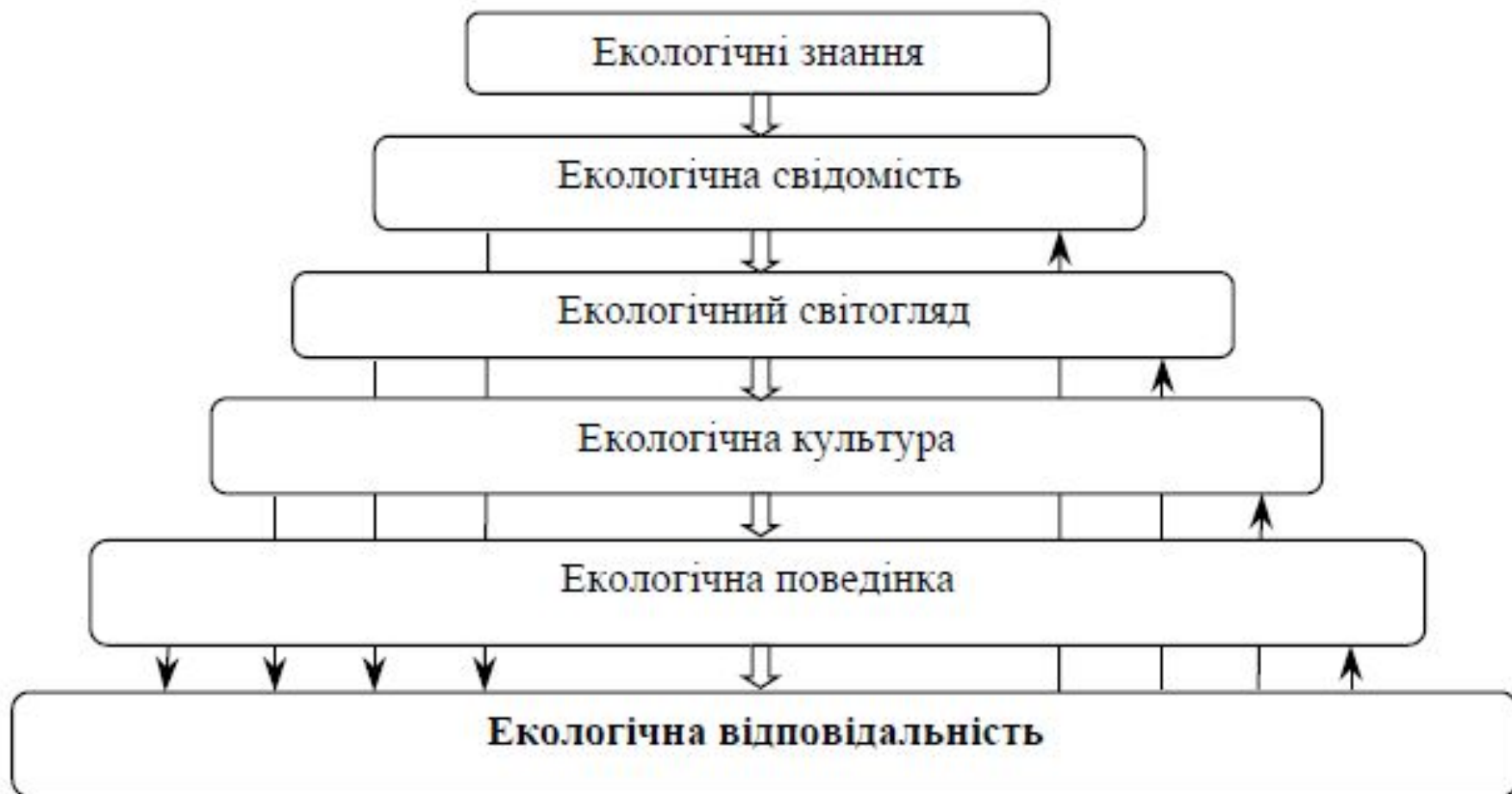

- Перевірка відповідності діяльності компанії нормативним екологічним нормам та екологічній політиці компанії (Compliance Audit) — використовують практично всі компанії-виробники.
- Проблемний аудит (Issues Audit) полягає в оцінюванні того, як діяльність компанії впливає на глобальні екологічні проблеми (світове забруднення атмосфери, руйнування озонового шару, споживання енергії тощо) - для екологічної оцінки конкретних проектів.
- Оцінювання безпечності роботи для працівників компанії та можливого негативного впливу на їх здоров'я (Health and Safety Audit).
- Оцінювання екологічної ситуації певної території (Site Audit) (сучасний стан та в перспективі) - використовують при прийнятті рішення про передислокацію виробництва, відкриття нових представництв тощо.
- Корпоративний аудит (Corporate Audit) передбачає повну аудиторську перевірку компанії — її екологічної політики, основних виробничих та технологічних процесів.
- Аудит товарного циклу (Product or Life Cycle Audit) передбачає аналіз впливу продукції компанії на екологічну ситуацію на стадії її розроблення, виробництва, реалізації, споживання, а також під час переробки відходів.

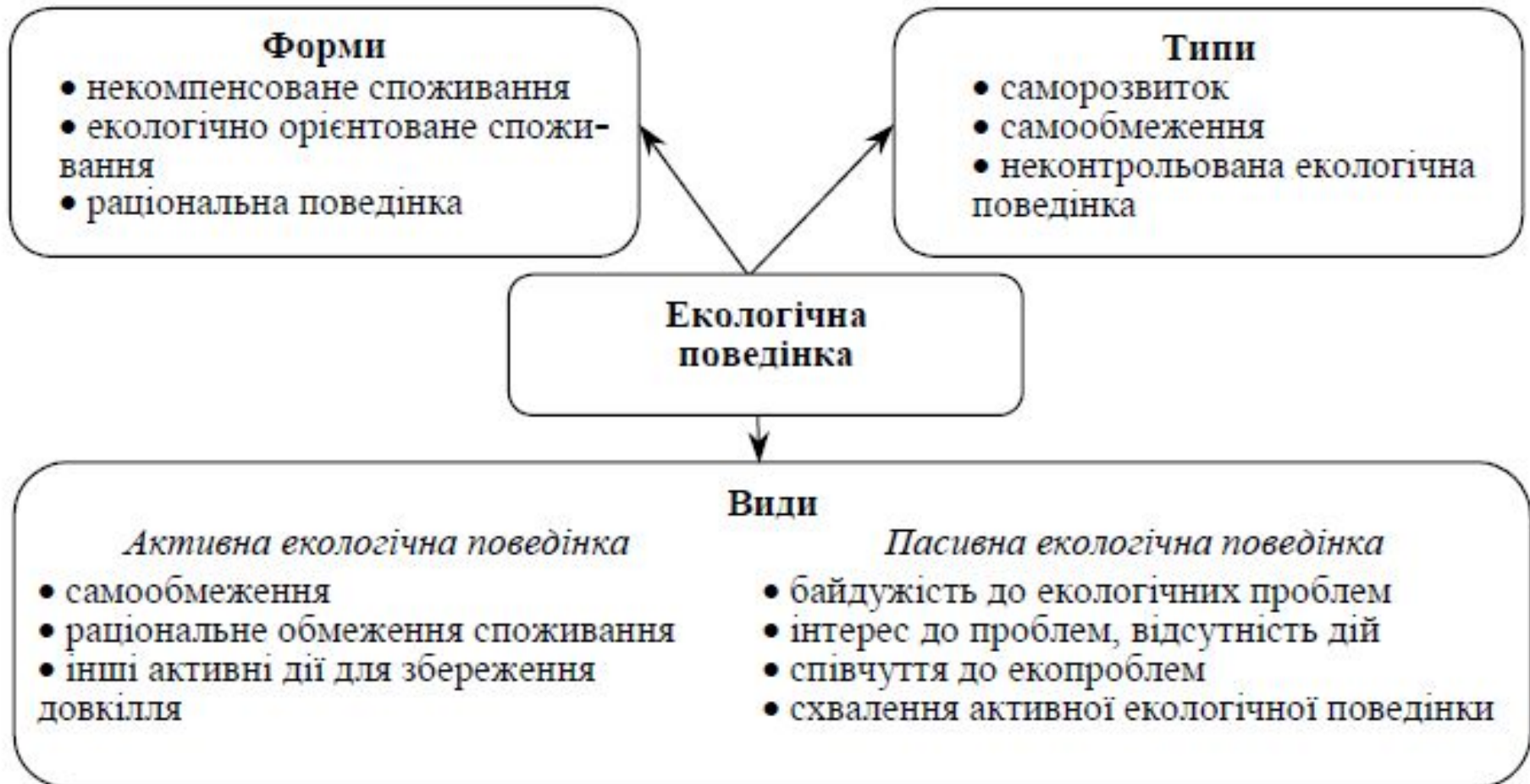
Система екологічного менеджменту згідно міжнародних стандартів

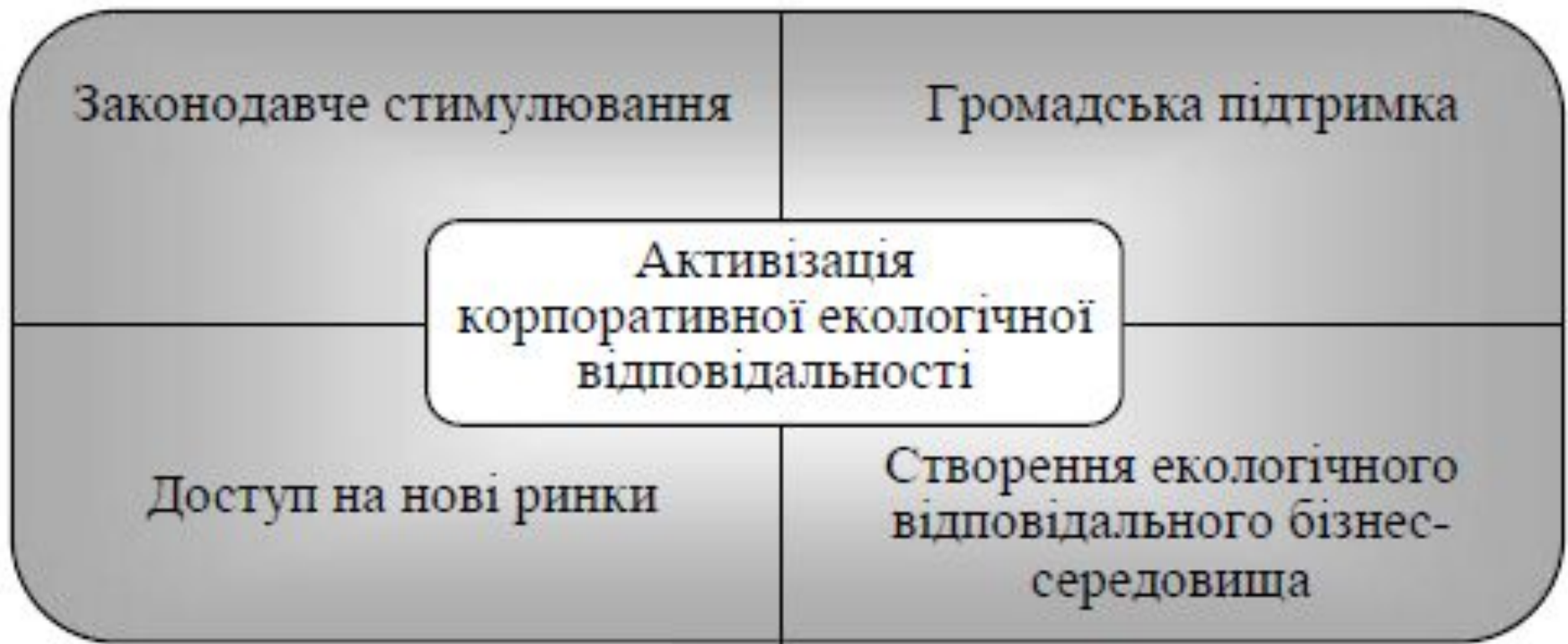
Індивідуальна екологічна відповідальність

Структура екологічної поведінки

Напрями активізації корпоративної екологічної відповідальності

Напрями активізації індивідуальної екологічної відповідальності

Дякую за увагу!
